

Bitki	Əlavə yemləmələrin sayı	Əlavə yemləmənin verilmə dövrləri	Dövlərə müvafiq sürətdə əlavə yemləmələrin dozaları, hər bitkiyə litrlə
Kartof	3	Dibi hər dəfə doldurulandan əvvəl	0,5; 1,0; 1,5
Xiyar	4	Şitil köçürüləndən sonra, çiçəkləmə qabağı, çiçəkləmə və meyvəgətirmə zamanı	0,5; 1,0; 1,5; və 2
Pomidor	5	Şitil köçürüləndən sonra, çiçəkləmə qabağı, yumurtalıq və toxumluq görünən zaman, yetişmədə meyvələrin yığılımından əvvəl	0,5; 1,0; 1,5; 2 və 2,5

Yaşıl şirədən çoxillik istifadə təcrübəsi göstərir ki, becərilən bitkilərdə «xəstələnmə» nişələri görünəndə (iqlim şəraiti ilə əlaqədar və əsas qida elementləri olan azot, fosfor, kalium və s. çatışmadıqda) onun tətbiqi daha səmərəli nəticə verir. Bitkilərin yerüstü hissəsinin inkişafı zəifləyəndə, həmçinin əkinlər sıx

olanda yaşıl şirə vermək tələb olunur. Bu hallarda yaşıl şirə ilə yemləndirmə tez və hiss olunacaq dərəcədə sağlamlaşdırıcı nəticə verir. **Yaşıl şirə bitkiləri xəstəliklərdən və ziyanvericilərdən də qoruyur, əlaq bitkilərindən xilas edir, mineral gübrələrin sərfini 3 dəfə azaldır, torpaqda qida elementlərini çoxaldır, nəticədə məhsul 1,5 dəfə yüksəlir.** Yaşıl şirə hazırlamaq çox asandır, vəsait sərfinə ehtiyac yoxdur.

Sabir Ramazanov,

kənd təsərrüfatı elmləri namizədi

İkinci Kənd Təsərrüfatının İnkişafı və Krediləşdirilməsi Layihəsi

“Masallı Regional Məsləhət Mərkəzinin fəaliyyəti”

Layihə
Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı
Nazirliyi Yanında Kənd Təsərrüfatı
Kredidləri üzrə Dövlət Agentliyi
tərəfindən maliyyələşdirilir.

İcraçı: Aqro-Məsləhət Qeyri Hökumət Təşkilatı

Ünvan: Bakı, C.Cabbarlı 40.
Tel/faks 498188, 5967018.

“Köser” mətbəəsində çap olunmuşdur. Sayı 5000.

**Bitkilərə yaşıl gübrələr
yaşıl şirə şəkilində
verilsə yaxşıdır**

Bakı-2010

Mütəxəssislər bitkilərin əlavə yemləndirilməsi üçün mineral gübrələr verilməsini məsləhət görürlər. Hesablamalara görə, onların cəmi dozası 270 q/m²-ə çatır.

Lakin bu qədər gübrə verilməsi torpağı turşlaşdırır, ondakı humusun miqdarını azaldır və xəstəlik törədən göbələklər əmələ gəlməsini sürətləndirir.

Bəzi mütəxəssislər bu məqsəddən ötrü peyin və peyin şirəsi verməyi tövsiyə edirlər. Lakin onları əldə etmək çox vaxt mümkün olmur. Belə şəraitdə bir çox təsərrüfatçılar əlavə yemləmələrdə yaşıl gübrələrin yaşıl ot şirəsi şəklində verilməsinin daha sərfəli olduğunu göstərirlər. Yaşıl ot şirəsini hazırlayarkən plastmas, yaxud taxta vedrələrin hər biri 2 kq çəkiddə alaqla dolduraraq, iki həftə suda saxlamaq lazımdır. Aşağıda yaşıl şirənin hazırlanması və istifadəsinin resepti verilir:

1.Şirə 200 l maye tutan xüsusi fermentləmə çənində hazırlanır. Çənin özü metaldandır, paslanmasın deyə, daxildən iki qat yağlı boya ilə örtülmüşdür. Çən gün düşən yerdə yerləşdirilir və üstü qara polietilen plyonka ilə möhkəm örtülür.

Bunun nəticəsində günəş işığı plyonkanı isitdiyi üçün, çənin içərisində güclü fermentasiya prosesi gedir.

2.Şirənin hazırlanmasında alaqların hamısından yox, onların xüsusi biodinamik xassələrə malik olan yalnız yeddi növündən istifadə edilir. Bunlar gicitkən, zəncirotu, mələkotu, pıtraq, bağayarpağı, quzuqulağı və qatırquyruğudur. Bu bitkilər mədəni bitkilərdən tez əmələ gəlir və fizioloji fəal maddələrin geniş kompleksi ilə xarakterizə olunur (flavonoidlər, karotinoidlər, vitaminlər, üzvi turşular, mineral duzlar və s.). Onlar torpağı və bitkiləri lazımi qida maddələri ilə zənginləşdirir, mikroorqanizmləri və yağış qurdlarını ləklərə cəlb edirlər. Son vaxtlar çobanyastığı, pişikotu, boymadərən və s. onların sırasına əlavə edib təcrübədən keçirirlər.

3.Alaq bitkilərinin gövdələri və yarpaqları qayçı ilə 40-60 sm ölçüdə xırdalanır. Bu onlardakı fizioloji maddələrin şirəyə ayrılmasını gücləndirir və tezləşdirir. Eyni zamanda çiçək çətirləri, çiçəkciklər, köklər doqrantıdan çıxarılır ki, torpağa düşəndə yenidən cücərməsin.

4. göstərilən yaşıl kütləyə hər vedrəyə 0,5

l hesabı ilə kül və soğan tullantısı əlavə olunur. Bu əlavələr həm makro və mikroelementlərin geniş spektrinə, həm də yüksək bakteriostatik fəallığa malikdir. Bu əlavələr əkinlərdə patogen mikrofloranın görünməsi ehtimalının qarşısını alır və şirəyə əlavə qidalılıq verir.

5.Fermentləmə çəni tutumunun 2/3- 3/4 həcmində yaşıl qatışıq və əlavələrlə doldurulur və iki gündən sonra içindəki intensiv sürətlə qarışdırılır.

6.Yaşıl şirədən ötrü duruldulmuş və isidilmiş yağış suyundan istifadə olunması daha yaxşıdır.

Yaşıl qatışığa əl altında kül və soğan tullantıları olmadıqda mineral gübrələr əlavə etmək mümkündür. Kül və soğan tullantıları şirədə kifayət miqdarda fosfor, kalium, kalsium və s. əmələ gətirir. Şirənin istifadəyə hazırlığı onun rəngi və iyinə görə müəyyən edilir. Adətən o, bir həftədən sonra hazır olur, bu zaman şirə tünd yaşıl rəngdə olur və peyin iyi verir. Hazır yaşıl gübrə 1:7 yaxud 1:14 nisbətində su ilə duruldulur və soğan, sarımsaq və çiyələkdən başqa, bütün köklü və köksüz bitkilərdən ötrü əlavə yemləmə kimi işlədilir.